

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

LVII. Contra eum, qui legem dicere potuit qpertiùs, est interpretatio
facienda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

moneri; ut, si rem emere ipse velit, aliis præferatur, Salicetus in *l. Multum cit.* & Covarruvias, *Lib. 3. Var. cap. 4. n. 8.*

31. Octavo, singularis quoque commiserationis affectu & favore libertatis statutum est; ut servus duobus communis, ab eorum uno manumissus, consequatur libertatem, & in hanc consentire alter licet invitus teneatur, *l. 1. C. Commun. de Manumiss.* Simili modo liberationis favore plurium creditorum in partis debiti remissionem contentientium majorem, quam cæterorum creditorum rationem aliquando haberi, ad *Reg. Quod omnes 24. circa finem* est dictum.

REGULA LVII.

Contra eum, qui legem dicere potuit aperiùs, est interpretatio facienda.

SUMMARIUM.

1. *Regulâ hæc de pactis &c. est sermo.*
2. *Ejus sensus istiusque declaratio:*
3. *Et ratio Regule.*
4. *Ex ea deducta Corrollaria.*
5. *Variis casibus etiam in pactis, contractibus &c.*
6. *Et in aliis artibus multis serè non procedit.*

1. **L**egis nomine hæc locò præcipuè veniunt pacta & conditiones, contractibus solitè apponi quâ significatione etiam accipitur, *l. Si per emptorem 51. ff. de Actio. empti l. Legem 10. C. de Pactis & l. Contractus 23. V. Legem enim contractus dedit. ff. hic;* quòd, licet aliis quoque actibus, maxime tamen contractibus sit accommodata.

2. Sensus Regule est, *Pactionum, con-*

*tractuum, legum &c. verba dubia interpretanda sunt contra proferentem sive eum, à quo dicta aut scripta sunt ad alterum obligandum: isque sibi imputare debet; quòd, cum faciliè potuisset, aperiùs tamen non sit locutus, & intentionem suam sive obligationem, quam alteri voluit imponere, clariùs non expresserit, ut colligitur ex *l. Veteribus 39. ff. de Pa. tit.* ubi Papinianus, *Veteribus placuisse, ait, pactionem obscuram & ambiguam venditori & ei, qui locavit, nocere, in quorum potestate fuit, legem aperiùs conscribere.* Consonat *l. Labeo 21. ff. de Contrab. empt.**

Proferens autem censetur non solum is, à quo dicta, scripta ve ea esse constat, sed is quoque, cujus favore dicta, scripta ve sunt ab alio. Unde, si contrahentium neuter protulit verba obscura, sed tertius quispiam v.g. Notarius, attendendum est, in cujus favorem & utilitatem apposita sint: & interpretatio facienda contra eum; quia ab eo prolatorum instar habentur, *Castro in l. Veteribus 41. & Tuschus Practic. V. Verba, conclus. 106. n. 8. 22. & 23.*

Ratio Regule est partim; quia in obscuris sequi oportet, quod minimum est, *Reg. In obscuris 30.* jam declarata: & in dubio non imponere obligationem, *l. Arrianus 47. ff. de V. O.* quòd, obscura & ambigua locutionis interpretatione contra proferentem facta, obtinetur; partim verò; quia is, qui alterum sibi obligatum, sive ab obligatione liberatum asserit, id probare debet, *l. Ei incumbit 2. ff. Et. 1. C. de Probat.* non quomodo-cunque, sed probatione clara & concludente; quia probatio dubia non relevat, *c. In presentia 8. & l. Neque natales 10. C. de Probat.* Cùm ergo verba obscura & dubia obligationis vel liberationis claram & concludentem probati-

O o o o 2 onem

onem non fundent, merito ea contra proferentem, tanquam assertionem suam non probantem, interpretatur; ut obscuritas vel ambiguitas locutionis noceat auctori sive ei, qui intentionem suam, cum facile potuisset, clarius non expressit. Unde

4. Infertur primò, casu, quò contra suam Professionem excipiens, eam ætate minori editam, ita asserit; ut, verborum tenore spectatò, dubium sit, an de ætate 14. vel 25. annis minore sit locutus, interpretatione contra eum factà 25. annis minor fuisse intelligitur, ut obscurà probatione non relevetur, *c. In presentia cit. V. Præterea*. Secundò, si reus actorem ab agendo repellat excipiendò, ipsum esse excommunicatum, & censuram hanc prober ex facta ab eo petitione absolutionis, hæc etiam probatà exceptionem suam fundatam non habet; quòd absolutio peti potuerit ad cautelam; & in dubio, interpretatione contra proferentem factà, sic petita intelligatur, Felinus *in c. cit.* Tertio casu, quò Titius duarum ædium, quas contiguas habebat, alteram vendens contractui apposuit, stillicidia, ut nunc sunt, permanura; & dubium est, an servitus hæc venditis vel retentis imposita fuerit, retentis apposta iudicatur, interpretatione factà contra venditorem, pactum contractui apponentem, *l. Cum in lege 33. ff. de Contrab. empt.*

5. Quantumvis autem Regulæ huic locus sit non solum in pactis & contractibus, tam bonæ fidei quàm stricti Juris, *l. Veteribus & l. Labeo cit.* sed in legibus quòque, statutis, ac privilegiis, in investituris feudalibus, in calculis & subductis rationibus &c. exceptiones tamen ab ea tam multæ sunt; ut earum plenâ enumeratione penè absorberi & evanescere Regula videatur. Ex iis notatu digniores libet referre,

Primò ergo ea non procedit, cum ex eo, quod actum est, aut aliunde de proferentis mente certò aut verisimiliter constet; quia, sicut sequimur minimum juxta dicta *Reg. Inspicimus 45. in fine*, sic etiam contra proferentem verba tum demum interpretatur, cum de proferentis mente aliunde, ne verisimiliter quidem, constet, Peckius *hic n. 6. ad 12.*

Secundò, si contra proferentem factà interpretatione dispositio cassa effectum aut irrita evaderet; cum omnis interpretatio sic faciendâ sit; ut verba aliquid operentur, *l. Item veniunt 20. §. 6. in fine. ff. de Pet. heredit. & dispositio valeat potius, quàm pereat, l. Quotiens 11. ff. de Reb. dub. Tufchus cit. concl. 106. n. 33. Cn. 44. & Peckius de Testam. conjug. Lib. 5. cap. 5. n. 1.*

Tertio, si contra proferentem facta interpretatio involveret delictum, ad hoc excludendum pro ea faciendâ interpretatio est; quòd generatim actus, quando ad prohibitum & permissum potest, ad hoc potius, quàm illud sit trahendus, *l. Item apud Labeonem 11. §. 36. ff. de Injuria, Tiraquell. de Retract. §. 30. gloss. 2. n. 24. & Menoch. Lib. 1. Consil. 37. n. 104.*

Quartò, in libello actoris & accusatoris, si quis intentione ambigua vel oratione obscura usus sit, id, quod utilius est, accipiendum, Ulpianus respondit *l. Si quis 66. ff. de Judiciis*. Idem est de aliis preparatoris iudiciorum, juxta dicta ad *Reg. Cum sunt 11. in fine*. In dicitur tamen à Regula non recedendū & interpretatio faciendâ est contra proferentem, non actorem duntaxat, sed reum quoque; cum, sicut ineptè intentionem suam fundans actor succumbit, sic & reus ineptè excipiens condemnatur Bartol. *in l. Si quis ita 3. §. 7. ff. de Adimend. legat.*

Quintò